

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV. —
TELEFON 226.
 Anunţament anual 860 lei.
 Anunţament lunar 800 lei.
 Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţlu

Apare de trei ori pe săptămână

Guvernul era îngândurat, cum să plaseze mulţimea care va participa la serbările Unirii...

Averescanii anunţă că nu vor lua parte la aceste serbări.

Problema a fost deci soluţionată!

Cetele de voinici.

De când cu sfînjirea drapejilor „Cetelor de voinici” la Blaj, presa liberală crede că a găsit o nouă armă de manut în lupta ce o duce contra guvernului. Ori ce inimă adevărat românească se simte înălţată în faţa frumosului gest făcut de tinerii de pe Târnave. Numai Hâncu hânceşte. Presa liberală strigă de atunci mereu şi întreabă guvernul de rostul patrioticului gest al voinicilor Târnavelor.

În loc ca în serbările dela Blaj să vadă începutul frumos al unei organizări a tineretului român în cete menite să dezvoltă simţul de solidaritate al celor ce au jurat în acea zi credinţă steagului românesc, — această presă se revoliă şi condamnă. Condamna nobila inişiativă pornită din inimă tinere, dornice de a întări sentimentul naţional, şi se revoliă împotriva intenşiei de a pune bază unei educaţii civice, care numai cinste poate face celor inspiraşi de astfel de patriotice idei.

Întrebăm deci şi noi: care este rostul campaniei pe care amintita presă o duce pe această temă? Se poate numi această campanie patriotică, ori dovedeşte contrarul?

Dacă în contra cohortelor de cercetaşi nu se ridică nici arma şi nici ţara, ci dimpotrivă caută să cultive cât mai mult sentimentul care a dat naştere cercetăşiei, — pentru ce s-ar putea împotrivi cineva contra „cetelor de voinici”, când aceeaşi este şi menirea acestora.

În cadrul posibilităţii vieţii satelor, tinerii acestora caută să se organizeze şi ei într'un fel de cohorte similare celor cercetăşeşti. Scopul l'am spus: educaţia civică.

Poate cineva protesta contra acestei frumoase năzuinţi?

Tristele şi dureroasele experienţe de până acum au pus pe mulţi pe gânduri. Iar dacă tineretul de pe Târnave a ajuns la convingerea că valul de corupţie şi stricăciune pornit şi alimentat de trecutele guvernări, trebuie slăvit — bine a făcut! Cetele lor sunt digul puternic al cinstitei cimentate în sentimentul naţional, care va face nepuţin să răsturne furiile de murdărie ce infectează viaţa publică a ţării.

E timpul ca munca cinstită să fie cinstită şi preţuită, iar pungăşului să i-se deschidă porţile intrării de care s'a făcut vrednic. Sentimentul naţional nu mai poate fi exploatat ca mijloc de îmbogăţire al hoşilor avutului naţiunii şi nici ca unealtă a tuturor pescuirilor în tulpure.

Tinerii din jurul Blajului au înţeles acest lucru şi pentru aceea, grupaţi în cete de voinici, au jurat sub faldurile steagului naţional, că şi vor face datoria de a apăra cinstea şi prestigiul ţării lor.

Nu mai o explicaţie mai putem da deci revoltei pe cari liberalii o manifestă contra lor: sunt duşmani ai principiilor cari au dat naştere acestei organizări.

Au atunci drept nu numai să se supere, dar şi să se teamă de opera patriotică şi nobilă „a cetelor” cinstei şi adevărului. Fiindcă tocmai ei, liberalii, sunt cei ce au dat naştere dureroasei situaţii, pentru îndreptarea căreia sună goarna care a adunat cetele de voinici.

Nu le convin acestea liberalilor? Fiinzeze şi cete de laşi, cari în numele corupţiei şi înarmaţi cu bâta teroarei să ducă şi pe mai departe faima de care s'a bucurat acest partid!

PARERI LIBERE.

Puţin regionalism braşovean

Dr. Radu Olteanu.

Anteproiectul de reformă administrativă are foarte multe părţi bune. Şi este foarte bun în total. De sigur, pe ici pe colo vor mai fi lipsuri, lipsuri cari însă se pot îndrepta.

Dintre toate bunele însuşiri ale legii însă, cea mai de seamă mi se pare mie elasticitatea. Se caută, în tot cuprinsul acestei legi, să se dea ţării o administraţie adaptabilă tuturor stărilor locale; se caută formula cea mai fericită pentru administrarea deosebitelor regiuni ale ţării.

Oamenii de veche mentalitate, strigă — unii de bună, alţii de rea credinţă, — că se sparge unitatea naţională.

Fiindcă aceşti oameni confundă unitatea cu uniformitatea. Pentru ei, supremul naţionalism stă într'o luptă continuă, al cărei scop ar fi transformarea ţării într'o mare cazarmă, în care

să nu poţi deosebi pe Basarabean de Ardelean sau de Oltean, satul bihorean să semene leit cu cel dobrogean, iar Săcuimea toată să vorbească după regulile academiei.

Or, ce se întâmplă? Strânşi toţi în aceste tipare nepotrivite, gândul fiecăruia se opreşte şi slăveşte asupra celor ce-l despart de vecin şi asupra necazurilor pe cari această „unitate” silnică i le pricinueşte; şi în sufletul fiecăruia va încolţi dorinţa de a slăbi această „unitate” supărătoare.

De aceea anteproiectul face operă naţională, atunci când, stricând uniformitatea, dă posibilitate deosebitelor părţi ale ţării să se administreze în așa fel încât să dea tuturor maximul de mulţumire.

Şi în această mulţumire generală, fiecare va căuta senti-

mentele cari-l leagă de unitatea acestei ţări; căci aceste sentimente există. Şi acolo unde ele nu există, sunt interese desul de puternice cari se asigură unitatea ţării.

Cum fiecare are interes (chiar dacă, în timpul liber, mintea îi zboară spre visuri pe cari le ştie irealizabile) cum fiecare are interes ca ţara în care trăieşte să fie bine administrată, este bine că, prin noua organizare a statului, se dă tuturor putinţa să ajute, după puterile şi priceperea fiecăruia, fie chiar şi în limba fiecăruia, la închegarea unei bune administraţii.

Deci, socotesc că cea mai bună şi mai de seamă însuşire a anteproiectului este această elasticitate, această adaptabilitate; a cărei realizare autorii anteproiectului au avut-o aproape tot timpul în vedere.

Zic „aproape”, deoarece mi se pare că într'un punct anteproiectul se arată cam rigid: Regiunea este formată prin asocierea prin lege a mai multor judeţe (art. 335).

Mi se pare cam rigid. Regiunea este o unitate administrativă absolut nouă. Foarte bună, după părerea mea, dar neexperimentată. Dacă existenţa ei o socotesc foarte folositoare, cred însă că proporţiile şi delimitările ei, e mai bine să fie stabilite experimental, în decursul vremii. Cu atât mai mult cu cât stările actuale sunt stări de tranziţie, pe cari nu trebuie nici măcar să le încercăm prin mijloace administrative.

Stări de tranziţie zic, căci cauzele de diferenţieri regionale între timp se schimbă: dispar, sau îşi modifică intensitatea. Cauzele istorice de diferenţiere au dispărut. Incelul cu incelul vor dispărea şi efectele lor; şi dacă am găsit primejdioasă o bruscare a procesului de eliminare, o organizare întemeiată pe deosebiri ce tind să dispară, ar duce la menţinerea lor artificială. Ori, cum această menţinere este imposibilă după un anumit timp, regiunea ar ajunge cu timpul o organizaţie artificială.

De aceea, fiindcă actualmente cauza de diferenţiere istorică este pentru moment încă cea mai puternică prin efectele ei întârziate, socotesc că în modificarea alcătuirii regiunii, trebuie lăsată mai multă elasticitate.

Şi cum este vorba de adaptarea regulilor administrative stărilor locale, socotesc că voiaja administraţiilor locale trebuie avută în primul rând în vedere.

Aşi propune deci ca, ori de câte ori un număr de judeţe (şease ar fi cred cel mai potrivit) ar cere, în anumite condiţiuni, înfiinşarea unei regiuni noi, aceasta să se poată înfiinşa fără alte formalităţi.

Eventualitatea unor prea dese schimbări nu trebuie să ne sperie, deoarece nu se poate întâmpla prea des ca şease judeţe să cadă de acord pentru înfiinşarea unei noi regiuni şi alegerea unei capitale. Iar când au căzut de acord, înseamnă că interese puternice le-au îndemnat la aceasta.

Iar perspectiva unor grupări minoritare nu trebuie să ne sperie, întrucât nicăeri nu se găsesc districte minoritare grupate în număr mai mare ca trei: în Săcuime.

Această modificare mi se pare mie atât de necesară, deoarece am convingerea că cu greu va avea parlamentul, ales din toată ţara, o suficientă înţelegere a stărilor locale; şi alte consideraţiuni decât cele administrative îl vor călăuzi.

Să luăm o pildă din chiar actualul anteproiect. Şi s'o examinăm chiar în cadrul fixat de autorii anteproiectului: al regiunii istorice.

Nu ştiu delimitarea precisă a regiunilor. Dar ştiu că Braşovul va trebui atribuit, fie Clujului, fie Bucureştiului. Şi fiindcă predomină noţiunea istorică, cred că va fi atribuit Clujului.

Ori, socotesc că în determinarea regiunii, nu trebuie avută în vedere numai fosta organizaţie politică. Aceasta are chiar cea mai mică influenţă asupra diferenţierii, sau mai bine zis grupării regionale. Trecutul cultural, legăturile economice, organizaţia socială au o înrăurire cu mult covârşitoare.

Ori, nici când în trecut (şi poate nici astăzi) cultura Braşovului nu a gravitat în jurul Clujului, dimpotrivă. Regiunea Braşovului şi Sibiului a fost un centru de cultură care nu-şi găseşte comparaţie decât la Blaj.

În jurul Braşovului s'a creat o bună parte din viaţa culturală românească, cu influenţă nu numai în Ardeal. Astăzi încă, prin

calitatea sătenilor din Ţara Bârsei, Făgăraş, Târnave, Sibiu şi a numeroşilor Români din oraşe, Braşovul oferă posibilităţi culturale infinite mai mari decât Clujul şi deci e bine să i-se dea posibilitatea de a le pune în valoare.

Relajiunile economice cu Clujul erau şi mai sunt şi astăzi, inexistente. Ele se îndreptau mai cu seamă peste Carpaţi; de remarcat însă este că centrul economic era şi este încă, Braşovul, prin poziţie ca şi prin căile de comunicaţii ce l deservesc.

Cât despre organizaţia economică şi socială, întreaga regiune dela sud de Târnave se deosebeşte fundamental de regiunea Clujului. Datorită alcătuirii muntoase a terenului; datorită fertilităţii mai mari a pământului decât a „Câmpiei”, datorită vecinătăţii Saşilor, şi faptului că, vecinătatea centrelor comerciale, a obicinuit pe ţărani să lucreze în vederea schimbului şi a intensificat cultura.

Toate acestea fac ca o dependenţă regională de Cluj să fie nefirească.

O atribuire Bucureştiului ar părea mai naturală. Totuşi ea ar prezenta dificultăţi datorite diferenţei de legi şi faptului că regiunea s'ar trezi deodată cu minorităţi, pentru a căror administrare nu are nici o pregătire.

Toate acestea fac ca Braşovul să apară ca centrul firesc al unei regiuni, care ar îngloba două judeţe săcuieşti şi celelalte judeţe învecinate.

1-Mai în alte ţări

Partidul comunist în derută în Cehoslovacia. — Potemkide ungureşti.

Ultimele evenimente din partidul comunist, cari au împins pe cel mai puternic partid muncitoresc din Cehoslovacia în vârtejul unui complet haos, în certuri nesfârşite, teoretice, de tactică şi personale, îşi aruncă încă înainte reflexul lor asupra sărbătorii muncitoreşti din Mai, cari au o foarte veche tradiţie în Cehoslovacia. Zua de 1 Mai a fost declarată sărbătoare de sînt şi în această zi muncitorimea a eşit înotdeauna în stradă în cortegii puternice, pentru a şi manifesta doleanţele ei. Este interesant, că ziua de 1 Mai n'a fost aci niciodată o zi, al cărei caracter să poată fi considerat ca revoluţionar. A cea aparenţă de revoluţionarism a fost imprimată după război de către comunişti. Înainte de războiul mondial, când Cehii au purtat cu fostul guvern austriac lupta pentru un viitor mai bun, muncitorii cehi, deşi au făcut parte din partidul social democrat, în al cărui program se află în primul rând lozinci internaţionale, au fost totuşi pătrunşi de naţionalism.

Dacă n'a reuşit nici odată partidul socialist şi nici partidul comunist, a se da un caracter revoluţionar zilei de 1 Mai, totuşi această zi a deve-

nit mai degrabă o sărbătoare politică, decât una curat muncitorească. O dezvoltare analoagă a putut fi observată dealfel şi în alte state.

În anul acesta, se pare, festivităţile zilei de 1 Mai în Cehoslovacia au loc într'un timp al descreşterii interesului în păturile muncitoreşti. Destrămarea partidului comunist arată foarte clar, că muncitorimea din Cehoslovacia e sătulă de grevele politice pierdute şi în unele cazuri de înrăutăţirea poziţiunii sale sociale, şi începe să înţeleagă tot mai mult importanţa asociaţiilor sindicale, cari să nu fie pătrunse de politică. Este sigur, că nu numai luptele personale dintre conducătorii comunişti şi politica imposibilă a comitetului comunist, care a procedat oarbeşte după ordinea Moscovei şi în disonanţă cu spiritul muncitorimii cehe, au pricinuit decăderea partidului comunist, dar şi nemulţumirea crescândă faţă de politizarea sindicatelor profesionale. Muncitorimea cehoslovacă a ajuns la convingerea, că problemele sociale sunt prea serioase şi importante, ca să poată fi exploatate de partidele politice în scopurile lor politice şi că organizaţiile profesionale n'au fost

create ca diferitele partide să vadă în ele propriul lor cadru. Azi, după ce muncitorimea din Cehoslovacia e fărâmiată în o mulțime de organizații profesionale felurite, aparținând diferitelor partide, a survenit reacția sănătoasă.

Comuniștii, cari au încercat în todeauna să dea sărbătorilor zilei de 1 Mai, caracterul principal prin lozincile și forța lor numerică, vor merge în anul acesta la sărbătorirea zilei de 1 Mai desbinați în cel mai înalt grad și cu un cortegiu desigur fundamental redus. După spiritul, care comnește în prezent în rândurile muncitorești, se pare că ziua de 1 Mai se va încheia nu prea strălucit pentru comuniști. Un fapt foarte caracteristic pentru decăderea comunismului în Cehoslovacia este următorul: În Kladno, mare oraș muncitoresc, situat la 50 km. de Praga, în centrul unui mare bazin carbonifer, considerat până acum ca o cetate a comuniștilor, organizațiile muncitorești au hotărât să nu participe în cortegiul comunist și nici la intruniunile comuniste.

Potemkiade ungurești.
Imediat ce a devenit prim ministru în Ungaria, contele Bethlen, printre alte fapte ale sale, a interzis muncitorilor sărbătorirea zilei de 1 Mai. În fe care an pe la sfârșitul lui Aprilie se lipesc ordonanțe, prin cari se interzic întrunirile publice. Cererile muncitorilor pentru a li se permite întruniri, sunt întotdeauna respinse. În anul acesta există un motiv special pentru această interdicție. De câteva săptămâni s'a anunțat vizita subsecretarului de Stat dela ministerul de externe italian, Grandi, care va sosi în Ungaria tocmai în ziua de 1 Mai. Această împrejurare silește bineînțeles oficiile maghiare, ca să înlăture orice tendință a proletariului de a organiza întruniri sau manifestări, deoarece bărbatul de stat italian nu trebuie să vadă pe muncitori zdrențuiți și prăcădiți. Din Budapesta trebuie să plece cu cele mai bune impresii, ca să poată prezenta cel mai favorabil referat guvernului său. Pentru primirea lui Grandi se pregătesc toate organizațiile fasciste și naționale liste maghiare, care în ziua so sirii vor menista pentru amici ț'a dintre Ungaria și Italia.

Dela „Astra“-Brașov.

Raport general

asupra activității comitetului Despărțământului Central județean „Astra“ — Brașov, pe anul 1928—1929, cețit în adunarea generală a despărțământului, ținută în ziua de 24 Martie 1929, în sala festivă a liceului „Andreu Șaguna“ din Brașov.

— Urmare. —

VII. Biblioteca.

Dintre faptele Astrei Brașov, cea mai însemnată este Biblioteca. În temelie ei se vor găsi puținele cărți rămase dela Dr. Alexandru Bogdan, mi astăzi, mâine — desigur — zeci de mii. Deacum înainte, totul nu depinde decât de noi. Vrem să creiem o instituțiune bogată, bine organizată și utilă, o putem face; am trecut de jumăitatea începutului; județul ne-a cedat, — deocamdată parterul — când se va putea, toată casa jud. (fostă Baiulescu) având dreptul de folosință pe timp de zece ani. Situația acestei case — ferită de sgomotul și praful orașului, având camere spațioase, proprii unei Biblioteci publice, — ne îndreptățește să credem că ceea-ce vom face acolo, va corespunde necesităților actuale ale Brașovului.

Consiliul județean în ședința din 21 Noemvrie 1928, prin d-l raportor Aurel Căpășină, avoc. decide:

1. „Acordarea dreptului de folosință asupra parterului imobilului din B-dul Regele Ferdinand, fostă Casa Baiulescu, în favoarea Societății „Astra“, pe timp de 10 ani, gratuit, începând dela data când hotărârea Consiliului Județean se va ridica la putere de drept.
2. „După expirarea contractului de locațiune pe care Prefectura județului îl are cu Camera Agricolă asupra etajului și când „Astra“ va simți necesitatea de a se extinde și asupra acestuia să poată lua în folosință etajul în aceleași condițiuni.
3. Să se pună la dispoziția „Astrei“ spre folosință gratuită, toate dependințele de care va avea nevoie ca: pivniță, depozit de lemne, garaj, locuință pt. îngrijitori etc.
4. Pentru ca succesorii noștri să nu modifice cumva hotărârile noastre de azi, propun întabularea dreptului de uzufruct în favoarea „Astrei“, în condițiunile amintite.

Propunerea aceasta a fost primită cu 24 voturi contra 2, împreună cu amendamentul propus de d-l cons. dr. N. Ioaneș, ca Prefectura să elibereze document apt de întabularea dreptului de folosință.

Hotărârea Consiliului județean a fost ridicată la putere de drept în urma avizului Consiliului Superior Administrativ No. 152 din 19 Ianuarie 1929.

Și astfel, după doi ani de insistențe în această direcție, suntem mulțumiți că cei 24 de consilieri județeni, cari au votat la 21 Noemvrie trecut, ne-au înțeles și ne-au ajutat.

Iată de ce, acest raport cuprinde și mulțumirile pe care le datorăm celor 24 de consilieri. Ceea-ce vom face acolo, deocamdată schișăm aici în linii mari: o sală de lectură, o sală depozit înzestrată cu rafturi de fier comode și moderne, o secție a periodicelor, o secție a manuscriselor, o cameră specială a „Catalogului“, care va sintetiza totul, cu dulapurile de fișe, acesta formând un adevărat element de colaborare intelectuală pentru toți cetățenii.

Atât putem spune deocamdată. Că vom putea face totul sau numai o parte, depinde de foarte multe lucruri și în primul rând de interesul pe care-l vor depune cei care o au în grijă.

Până acum, în lipsa localului n'am făcut decât să acumulăm lucrări vechi și noi, ziare și reviste, completând când putem și, în acelaș timp catalogând, fără a putea însă întocmi

inventarul, așa încât, valoarea bibliotecii noastre, de-abia la viitoarea adunare generală o vom putea evalua.

Situația Bibliotecii

până la data de 1 Martie 1929 (anii 1926—1929).

1926	1928	1929	Spor
1235	9672	10.778	1.106

R e v i s t e	
Spor	109
Ani compleși . .	15
Ani incomplete . .	1.031
Numere răslețe . .	

Datele sunt aproximative în minus. Ele nu vor să arate decât progresul pe care l'am făcut într'o perioadă de trei ani, fiind socotită că acest progres a fost în funcție și de local.

E bine să amintim că am înființat o secție a ziarelor, abonând deocamdată 13 ziare — cele mai importante din România. Și iarăși, un lucru de mare importanță, avem și o secție a manuscriselor, de mare valoare, îmbogățită anul acesta cu încă trei volume. De fapt, numărul manuscriselor încă nu-l putem preciza, neputând clasifica anul acesta decât 16 volume (100—200 foi)

a) Donațiuni.

No.	Donatorul	Data	Cărți	Broșuri	Reviste	No. Rev.	Mssc
1.	Ion Iordache	14 Iunie 1928	500	—	44	1000	—
2.	Ilie Savu	—	125	—	42+15	—	3
3.	Comerciant Academia Rom	Aprilie	6	9	—	—	—
4.	Gabriela Ciornei	August	1	6	2	22	—
5.	D-na Dr. Popescu	—	—	—	—	—	—
6.	Ismail Iann Suciu	August	1	—	—	—	—
7.	Dir. șc retrag. Dr. Al. Tălășescu	Sept. 28 Nov. 28	15	—	—	—	—
8.	Fabiu Sânjoanu	Novemb.	—	—	—	—	1 foaie
9.	Ion Mușlea	—	—	—	—	—	—
10.	prof. Cluj Academia Rom.	Dec. 928 Nov. 928	6	—	—	—	—
11.	Dr. V. Stinghe	Dec. 928	21	—	—	—	—
12.	B. Măzgăreanu	—	46	10	—	—	—
13.	inginer Maxim Romulus	Dec. 928 Ian 929	—	—	—	9	—
14.	Șc. sup. comerc. băieți	Ian 929	—	—	1	—	—
15.	Dr. C. Lacea	Ian. 929	1	—	—	—	—
16.	A. A. Mureșianu	Feb. 929	1	—	—	—	—
17.	A. Banciu	Feb. 929	—	2	—	—	—
18.	I. Colan	Feb. 929	1	—	—	—	—
19.	V. Popp, maior	Iun. 928	—	—	8	—	—
20.	Ctin Mihăilescu	Iulie 928	—	1	—	—	—
Total . .			725	28	109	1031	3+1
						+25ani incomp.	

Ceea-ce însemnează că apelurile noastre n'au răsunat în pustiu.

— Va urma. —

Conferințele „Astrei“ Brașov.

Femeia română din Scheiul Brașovului

— Conferința d-nei Maria Baiulescu. —

— Urmare. —

Și pe când mai înainte erau cunoscuți numai „Junii“, ca o originalitate a Brașovului, astăzi și femeile Scheiului ne însoțesc la toate primiriile oficioase.

Insist, că acest costum să nu fie abandonat, din contra astăzi mai mult ca altă dată, să fie cultivat și de tânăra generațiune.

Se știe că în toate timpurile, s'a judecat bună starea și cultura estetică a unui popor, după tablourile feminine, ce reprezentau costumele acelor vremuri; ar fi de dorit să rămână asemenea picturi la societățile noastre, ca dovadă a unei obârșii alese a acestui popor din Scheiu.

Așa se îmbodobeau cu toții la aceste sărbători și în sufletul lor zăcea nădejdea realizării idealului național, visului secular, cu revendicarea tuturor drepturilor, pe care și-le închipuiau — dealifel foarte logic și just — în răzbierea prin aceste porți de fier, ce să zăvorea la sărbătorirea lor, intrând în cetatea, ce trebuia să aparțină tuturor; cu toată cavalcada, cu steaguri

șului, un adăpost românesc, tuturor celor ce făceau bejania instrăinării.

Aceste sentimente de dragoste frățescă erau sădite și în sufletul femeiei.

Acestei înrudiri sufletești se dădorește și mișcarea pe care a manifestat-o femeia din Scheiu în acele zile de grea cumpănă, în zilele înfricoșate ale retragerii armatei române, când Brașovul gemea scaldat în sânge, în sângele eroilor români ce mureau pentru idealul național.

Incemenile stăteau lângă trupurile răniților, lângă trupurile neînsuflete, risipite pe dealurile și străzile Brașovului și nu aveau dreptul a le da ajutor și a se atinge de ele; o singură dată având milă de un rănit, locotenentul Arbore, găsit pe stradă, l-au pansat și l-au ridicat, pentru care fapt au suferit pedepse.

Prisionierii români erau trimiși să sape gropile imense ale fraților lor căzuți.

Femeia din Scheiu pe furis hrănea pe acești prisionieri, cumpărând indulgența gârzilor, espunându-se la primejdii pentru ca să poată asista la aceste triste înmormântări.

Și au îmbrăcat trupurile lor goale, cu rufe și cu cearceafe, și l-au îngropat, jelindu-i ca niște mame, plângându-i și bocindu-i cum odinioară fusese plâns și jeliit de fecioare Dionis, și ple-

cate pe aceste morminte în care zăceau peste 400 de eroi români, între care și câțiva italieni, duceau pe furis, candelile cu untdelemn.

Femeia din Scheiu credincioasă, păstrează cultul Penafilor, ducând la morminte darurile lor, ca să nu fie dați uitării, ca să continueze a sta în rândurile lor.

Această credință le-au îndemnat și la Cultul eroilor, căci iată după izbânda finală, din inițiativă proprie în frunte cu d-na Paraschiva Bădișoiu, au început o colecție, ca să puie o cruce pe aceste morminte, pe care le îngrijeau și le împodobeau cu flori chemând preoștii, făcând pomeni și părăstase, cadelnișând cu mireseme.

Și astfel acești eroi n'au fost dați uitării pentru-că un grup de doamne și d-șoare din Scheiu au organizat o sezătoare, constituind o reuniune, cu scopul, a îngriji aceste morminte și a ridica un monument, pentru eroii căzuți în Brașov, fiind aleasă d-na Elena Pricu ca președintă.

Astăzi această reuniune a adunat o sumă de 20.000 Lei, prin activitatea ei proprie, fără ajutor dela autorități.

Ar fi de dorit ca orașul nostru, să completeze suma necesară, ca să se poată realiza această idee izvorâtă din inima femeii din Scheiu, care este

aproape încă de sufețele acestor eroi și nu se poate închipui, că din atâta energie, ce s'a îngropat în masă, să nu fi rămas și pe acest pământ încă o putere mistică, ce este legată încă de aceste tărâmur.

— Va urma —

Dela Oficiul P. T. T., de Reședința—Brașov primim următoarea publicație: Pentru ocuparea posturilor de șefi de oficii autorizate, înființate în cartierele „Brașovul vechiu“, „Brașov-Schei“ și „Brașov Fabrici“- (Blumena), plățite provizoriu cu 45 0 lei, 6000 și 5500 lunar salariu și cheltueli de întreținerea oficiului, raportate în ordinea de mai sus, amatorii, de preferință foști magistrii poștali, vor depune la secretariatul oficiului poștal Brașov central cererile însoțite de următoarele acte:

1. Certificatul de studii a cel puțin 4 clase liceale.
2. Certificat de naționalitate.
3. Certificat de bună purtare.
4. Extractul de naștere.
5. Certificat medical.
6. Actele militare.
7. Certificat de stare civilă.
8. Certificat de avere personală sau alte venituri.

Odată cu depunerea actelor vor depune ca garanție și suma de lei 1000. Amatorii vor trebui să aibă cel puțin vârsta de 24 ani împliniți și să cunoască bine limba română în vorbire și scriere.

Dela organizatia Partidului Nat.-Tarănesc

Domnii președinți ai organizațiilor Partidului Național-Tărănesc ai comunelor din județul Brașov, sunt rugați a fi prezenți în ziua de 3 Maiu 1929 ora 12, în localul „Gazetei Transilvaniei”, pentru a primi instrucțiuni, în vederea organizării și participării la serbările Unirii dela Alba-Iulia.

Secretariatul.

Modificările examenului de bacalaureat

În ședința de Joi a Senatului a fost depus proiectul de lege pentru modificarea examenului de bacalaureat.

Iată expunerea de motive care o însoțește:

Examenul de bacalaureat introdus în anul 1925, ca examen de selecțiune pentru absolvenții liceelor cari năzuiesc a urma Universitatea și școalele de specializare de grad superior, s'a dovedit a fi o instituțiune utilă. Preocuparea oamenilor de școală trebuie să se îndrepte spre perfecționarea lui, în înțelesul cumpânirii exacte a cunoștințelor candidaților, a echității și al adaptării examenului la nevoile bine chibzuite ale țării.

Experiența a trei ani de aplicare a semnalat unele îmbunătățiri. Ținând seama de ele, am alcătuit alăturat proiect de lege pentru modificarea a câtorva din dispozițiile legii în vigoare. Ele se referă la: înmulțirea comisiunilor, spre a evita aglomerarea candidaților în unele centre; compunerea comisiunilor, astfel ca din ele să facă parte și profesori cari să fi cunoscut pe candidați ca elevi, ceea ce face să se elimine, cât mai mult posibil, hazardul, reducerea materiilor de examinat cu două, și o echilibrare mai rațională între materiile literare și științifice; garanții mai sigure pentru înlesnirea candidaților de origină minoritară, spre a se putea aprecia exact cunoștințele exprimate în limba lor maternă. Alte îmbunătățiri de detaliu, fiind de natură regulamentară, vor fi introduse în regulamentul de aplicare a legii.

Ministrul Instrucțiunii:
N. Costăchescu.

Modificările propuse art. 21 din legea învățământului secundar.

Modificările propuse articolului referitor la bacalaureat sunt următoarele:

Examenul de bacalaureat se depun înaintea unor comisiuni speciale instituite de Minister în orașele de reședință ale regiunilor școlare, precum și în alte orașe, unde se va simți nevoie.

Comisiunile vor avea de examinat cel puțin câte 10) de candidați.

Vor fi două sesiuni: una de vară între 23 Iunie și 10 Iulie și una de toamnă între 15—30 Septembrie.

Fiecare comisiune se alcătuiește din 6 membrii, dintre cari: 5 vor fi numiți dintre profesorii titulari dela clasele superioare ale liceelor Statului, iar al șaselela membru, care este și președintele comisiunii, dintre membrii corpului didactic universitar, profesor, agregat sau conferențiar definitiv dela facultatea de litere sau de științe sau dintre foștii inspectori școlari ai învățământului secundar. Comisiunile vor fi alcătuite ast-

fel încât să cuprindă atât profesori streini de localitate cât și profesori dela școalele din cari provin candidații de examinat. Aceste însărcinări sunt obligatorii; neîndeplinirea lor va atrage aplicarea sancțiunilor prevăzute pentru refuz de serviciu legalmente datorit.

Examenul va consta atât din probe scrise cât și orale și se va face asupra materiilor următoare; limba și literatura română, istoria Românilor, geografia Ro-

mâniei, instrucțiunea civică, limba și literatura franceză și o materie științifică (matematici, științe fizico-chimice ori științe naturale), care va fi desemnată în fiecare an de Minister.

Examenul elevilor minoritari.

Elevi, cari au urmat un liceu cu altă limbă de predare decât limba română, vor putea depune examenul asupra materiei științifice în limba română sau în limba de predare a liceului lor. În acest scop, comisiunea va cuprinde și profesori cari să cunoască limba minoritară respectivă, așa ca să poată examina în această limbă. Când aceasta nu va fi posibil, comisia se va completa cu unul sau cel mult încă doi profesori, cari să examineze în limba minoritară; în acest caz competența acestor membri e limitată la specialitățile pentru care au fost numiți.

Un alineat nou.

La aprecierea rezultatului examinării, se va ține seamă într-o măsură ce se va prevedea în regulament și de notele mediilor cu cari candidatul a promovat clasele superioare de liceu.

Candidații cari au fost respinși în cinci sesiuni la examenul de bacalaureat, nu mai au dreptul să se prezinte la acest examen.

MUZICA LA BRAȘOV,

Festival Musorgski.

În aula „Honterus”, Duminică 19 Aprilie c., conservatorul de muzică „Astra” a dat al IX-lea concert de muzică de cameră, cu concursul d-nei Aenne Bickerich.

Musorgski, din grupul celor „cinci”: Balakirev, Borodin, Cezar Cui și Rimski-Korsakov, a dat prilej conservatorului „Astra”, cea mai lăunără academie muzicală din țară, să înscrie un nou și neîndolnic succes.

În două lucrări, dintre cele mai caracteristice, prin talentele celor doi executați, Musorgski a apărut în vigoarea lui înfățișare de neasemănat titan al invențiunii melodice.

Senzibilitatea de argilă a genialului compozitor rus a încrustat emoțiunile vieții cu toate brutalitățile, durerile și dragălașeniile ei inepuizabile. Pe toate le-a simțit adânc și le-a transpus în muzică fără nici o desmințire, așa cum le-a interceptat fără îndulciri sau exagerări.

Pentru că Musorgski a fost înainte de toate un sclav al sincerității, totdeauna cercetând în vâltoarea vieții culele adevărului celui mai pur.

D-na Aenne Bickerich ne-a prezentat „Odaia copiilor”, e partitură de înfinită delicatețe pentru care Liszt a avut cuvintele cele mai elogioase.

D-na Aenne Bickerich ne-a făcut să trăim în odaia copiilor, clipe de cea mai încântătoare emoție artistică.

Frumoasa voce a distinsei cântărețe, cu acutela ei de cristal, sigur mânăuită, a invitat auditorul să trăiască alături cu nevinovăția copiilor, ca în fața unei vitrine cu păpuși din Nürnberg. Și pușinul public, chiar prea pușinul, în bună parte feminin, s-a simțit mulțumit, mișcat până la zâmbet, ah, zâmbetul acela al copiilor ca și al florilor...

În fiecare a zâmbit un copil!...

D-na Aenne Bickerich are din prisos inteligența declamației, ceea ce îi ușurează sarcina de a oferi spectatorilor, viziunea melodică a autorului agățăată în semne pe portativ.

D-l I. Bernfeld ne-a făcut să cunoaștem Tablourile unei expoziții.

Această colecție de piese muzicale a fost scrisă de Musorgski, după ce a vizitat expoziția postumă a prietenului său pictorul Hartman.

Fiecare piesă muzicală reprezintă o pânză și în fiecare piesă Musorgski și-a vărsat cu aristocrația sunetelor, lacrimile de regret.

Pianistul I. Bernfeld a descris cu conștiințiozitate pe rând fiecare tablou. Pianistica d-sale a intrat demult în admirajia Brașovenilor. Noi nu vom face altceva decât s-o menționăm încă odată.

Conferința despre viața și opera lui Musorgski a fost ținută de scriitorul acestor rânduri.

Dar, despre personalitatea compozitorului Musorgski vom reveni în coloanele acestui ziar.

Mihail Munteanu,
profesor la conservatorul „Astra”.

Informații

Ministerul instrucțiunii primind diferitele telegrame, prin care se întreabă dacă școalele sărbătorească ziua de 1 Mai (Ziua muncii), face cunoscut că în această zi cursurile se vor ține ca de obicei. De asemenea toate autoritățile școlare vor lucra.

Moartea voevodului Ștepanovici. Din Belgrad se anunță: Voievodul Ștepan Ștepanovici a încetat din viață Sâmbătă noaptea, la ora 10^{1/2}. Se va face voevodului funeralii naționale.

† Ioan Chirtop. O figură bătrână și simpatică a închis ochii pe vecie. Nenea Ionija Chirtop pensionar la Reg. C. F. R. Brașov, nu mai este printre cei vii. În ziua de 29 Aprilie, a încetat din viață, în etate de 67 ani, iar în ziua de 1 Mai a. c. rămășițele lui pământiești vor fi conduse dela locuință (Strada Lungă 52), spre vecinică odihnă, la cimitirul ortodox din Brașov vechiu.

A murit un bun Român.
Dumnezeu să-l odihnească!

Când vor avea loc serbările Unirii

Serbarea dela Alba-Iulia a fost amânată pentru ziua de 20 Mai.

D-l ministru Sever Bocu, a propus d lui Iuliu Maniu, președintele consiliului de miniștri, să se amâne serbările ce urmau să aibă loc la Alba-Iulia la 15 c. — pentru ziua de 20 c. (a doua zi de Rusaliu).

Amânarea a fost determinată de rațiuni agricole: rapoarte sosite din Ardeal cer ca populația rurală să nu fie oprită o zi dela muncă. Ziua de 15 Mai c. e zi de lucru, — iar ziua de 20 c. e zi de sărbătoare.

În privința programului, — nu se va face nici o modificare. Precum s'a hotărât din capul locului, serbările Unirii vor avea loc la 10 Mai în tot cuprinsul țării.

Azi dimineață s-au întrunit la ministerul Banatului, spre a discuta asupra amânării: cei 11 miniștri, ale căror resorturi sunt în legătură cu serbările Unirii.

D-l Iuliu Maniu, ținând seamă de rezoanele care o determină, a aprobat amânarea serbării de la Alba-Iulia la 20 c.

MIȘCAREA COOPERATIEI.

Hotărârile Oficiului național al cooperatiei

Comitetul organizării de pe lângă Oficiul Național al Cooperatiei Române întrunit sub presidența d lui profesor D. Gusti, a aprobat statutele „Centralei Cooperative de import-export”.

Această instituție are drept obiect:

Aprovizionarea cooperativelor din întreaga țară cu articolele necesare, precum și să organizeze desfacerea produselor în deosebi cele agricole — fie produse, fie mai ales colectate, prin cooperativele sătești.

Centrala cooperativelor de import-export are forma unei societăți cooperative pe acțiuni, asociate fiind societățile cooperative locale, ca și federalele interesate.

Centrala cooperativelor de import-export va face operațiuni de comision și mandat, ea fiind menită să preia operațiunile de cereale pe care fosta centrală a cooperativelor — azi lichidată — le făcea din însărcinarea și pe contul statului.

Centrala cooperativă de import-export va fi finanțată pentru operațiunile sale de Banca Centrală Cooperativă.

Obiectul principal al instituției este însă organizarea vânzării în comun a produselor țărănești, pe baza principiului standardizării produselor.

În scurt timp noua instituție cooperativă, — de a cărei temeinică organizare depinde în mare măsură dezvoltarea întregii mișcări cooperative din țară, va lua ființă începându-și imediat activitatea.

Hotărârile Oficiului național al cooperatiei

Legea pentru organizarea cooperatiei promulgată la 28 Martie, dispunând ca membrii consiliilor de administrație ale Cooperativei de ori ce fel și federalelor nu pot să fie în același timp administratori la societățile comerciale cu scopuri și activități similare. — Oficiul național al cooperatiilor române a pus în vedere federalelor și cooperativelor să ia măsuri pentru înlocuire tuturor persoanelor care se găsesc în această situație.

În acest scop Oficiul național al cooperatiilor române a repetat instrucțiunile date federalelor la 4 Aprilie și le-a dat termen ca cel mai târziu la 5 Mai, să remită Oficiului copie după procesul-verbal al consiliului și cenzorilor prin care se înlocuiesc administratorii vizați, făcând răspunzători și pasibili de sancțiunile legii pe membrii consiliilor și pe cenzori, în caz de neconformare.

La oficiul național al cooperatiei române se pregătesc statute tip pentru toate felurile de societăți cooperative, potrivit dispozițiilor legii pentru organizarea Cooperatiei. Statutul tip pentru băncile populare fiind gata, s'a dat la tipar și în curând va fi pus la dispoziția inițiatorilor de bănci populare. S'au întocmit deasemeni statute tip pentru cooperative agricole și regii cooperative.

Dela Prefectura Poliției.

Buletin informativ

D-na Rakosi Pal-né din Brașov str. Canalului reclamă că în ziua de 29 Aprilie 1929, ora 14 și 30 p. m. individul Pilla Bela din Brașov, în lipsa ei de acasă, i-a furat suma de 100 lei, un ceas de aur cu 16 pietre de diamant și un lanț de aur, toate în valoare de lei 30.000. Hoțul a dispărut.

— Sergentul de oraș Spănu Iulian a găsit în noaptea de 28—29 l. c. orele 24 pe individul Vasile Ignat, originar din orașul Galați, fără nici un act de legitimație. Numitul este pușgaș de buzunare și a fost condamnat în mai multe rânduri. Cazul se cercetează.

— D-ra Dahinten Mariane din Brașov-Bartolomeu reclamă, că autori necunoscuți au spart garderoba terenului sportiv de sub Tâmpa, furând următoarele obiecte: una geantă de mână, un ceas, brățară de aur, două carnete și alte obiecte în valoare de lei 6700. Cazul se cercetează.

— „Cartea Românească” S. A. reclamă că din depozitul cel are în str. Porții No. 11, lipsesc din mărfuri, cari încă nici nu s'au pus în vânzare, deci se aflau ambalate așa cum le-au primit dela furnizori, mărfuri cari ating o valoare considerabilă. Din cercetările întreprinse de Poliție, s'a constatat că autorul furtului este Titu Birt, fost angajat la acea firmă ca vânzător. Numitul se află arestat și cercetările continuă.

Soc. turistică Brașov, va aranja o serată, Sâmbătă în 4 Mai a. c. în sala Redutei. După program: bufet, tombolă, dans.

Cinema „Astra” (Apollo)

30 April 1—2 Mai

Atracție mondială

PRIMUL SARUT.

Film „Operete” în 8 acte.

În rolul principal:

Any Ondra, Fred Louis Lerch.

Afară de aceasta cel mai nou Ufa Journal